

Tammukka –selvitys: Lainsäädännön näkökulmasta

Lapin kalatalousaluepäivät 6.11.2024

Elias Rauhala

Tausta; historiasta

- Aikaisemmat kalastuslait ja –asetukset
 - Kalastuslaki 1951
 - Kalastuslaki 1982 ja –asetus -82
- Aikaisemmat kalastussäädökset identtiset tammukan osalta
 - Luokiteltiin lohikalaksi, toisaalta termit: tammukka, purotaimen
 - Kutuvaelluksen aikainen rauhoitus
 - Lohikala –luokittelu liittyi lohi- ja siikapitoisten jokien määrittelyyn

Nykyinen kalastuslaki ja -asetus

- Kalastuslaki 2015 ja –asetus 2015
- Terminologisesti merkittävä muutos
 - Tammukkaa ei erillisenä enää tunnusteta terminologisesti
 - Tammukkaan viitataan asetuksen muistiossa termillä paikallinen taimen
 - Silti kuitenkin lain tasolla taimenen ja tammukan erottaa vain oikeastaan ylämittasäätely ja kalastuskohde
 - Eli tammukka = sellaisesta purosta tai lammesta, johon ei ole vaellusyhteyttä merestä tai järvestä, pyydetty taimen enintään 45 senttimetriä.

Nykyinen kalastuslaki ja -asetus

1 §

Rauhoitetut kalalajit ja -kannat

Seuraavat kalat ovat rauhoitettuja:

1) taimen sisävesissä leveyspiirin 64°00'N eteläpuolella sekä meressä;

Edellä 1 momentin 1 kohdassa säädetystä poiketen rauhoitus ei koske:

3) taimenta, joka on pyydetty sellaisesta purosta tai lammesta, johon ei ole vaellusyhteyttä merestä tai järvestä.

2 §

Kalojen pyyntimitat

Luonnonvesistä pyydettyjen kalojen tulee täyttää seuraavat mitat:

3) taimen leveyspiirin 67°00'N pohjoispuolisissa sisävesissä vähintään 50 senttimetriä sekä edellä 1 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitetulla Suomenlahden ulkopuolisella merialueella sekä leveyspiirien 64°00'N ja 67°00'N välissä olevissa sisävesissä vähintään 60 senttimetriä;

Edellä 1 momentissa säädetystä poiketen tulee luonnonvesistä pyydettyjen kalojen täyttää seuraavat mitat:

3) sellaisesta purosta tai lammesta, johon ei ole vaellusyhteyttä merestä tai järvestä, pyydetty taimen enintään 45 senttimetriä.

Nykyinen kalastuslaki ja -asetus

- VN muistio, asetuksesta

Rauhoitus ei koskisi taimenta, joka on pyydetty sellaisesta purosta tai lammesta, johon ei ole vaellusyhteyttä merestä tai järvestä. Vaellusyhteydellä tarkoitetaan ylös-vaellusyhteyttä. Säännöksen tarkoituksena on säilyttää paikallisen taimenen kalastuksessa nykytilanne mittasäätelyä lukuun ottamatta ennallaan. On ilmeistä, että paikallisen taimenen kohteet tulee määritellä ja tehdä kalastusrajoitukset niissä alueellisesti. Tämä on luontevinta tehdä käyttö- ja hoitosuunnitelmien laadintaprosessissa. Ylipäänsä taimenen kalastuksen säätelyä tulee tarkastella uudelleen käyttö- ja hoitosuunnitelmien ja niistä johdettujen kalastusrajoitusten tultua hyväksytyiksi.

Puro/ lampi

- Vesilain mukainen määritelmä purolle
 - Vesilain 1 luvun 3 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaan joella tarkoitetaan virtaavan veden vesistöä, jonka valuma-alue on vähintään sata neliökilometriä. Lain esitöissä tarkennetaan, että sadan neliökilometrin valuma-alue vastaa yleensä yhden kuutiometrin virtaamaa sekunnissa. Vesilain 1 luvun 3 §:n 1 momentin 5 kohdan purolla tarkoitetaan jokea pienempää virtaavan veden vesistöä
- Lampimääritelmä? Ainakin se, mitä kartoissa lukee?

Puro/ lampi, keinotekoiset

- Huomattavaa on, että vesilaki ei tee eroa vesistöjen osalta niiden syntyvän perusteella. Lain esitöistä ilmenee, että keinotekoiset vesialueet kuten kanavat, tekojärvet tai tekolammikot ovat vesilain systematiikassa vesistöjä samoin edellytyksin kuin niiden luontaiset vastineet.
- Voisi siis ajatella, että vesistön syntyvällä ei ole merkitystä, vrt. luonnollinen/ ihmisen luoma.

Vaellusyhteys merestä/järvestä

- Vaellusyhteydellä tarkoitetaan nimenomaisesti ylösvaellusyhteyttä.
- Järvi? Ainakin se, mitä kartasta? Voimakkaasti padotut vesistöt?
- Ylösvaellusyhteyden katkeaminen perustuu notorisesti jonkinlaiseen esteeseen. Lainsäädännössä ei oteta kantaa tarkemmin siihen, millainen vaellusesteen tulee olla. Olennaista vesistön luokittelussa ns. “tammukkavedeksi” ei ole siis ylösvaellusyhteyden katkaisevan esteen syntytapa tai luonne vaan se, onko ylösvaellusyhteyttä tosiasiallisesti olemassa vai ei.

De lege ferenda, tulevaisuuden säätelystä

- Lienee paikallaan ainakin täsmentää termistöä
- Vesistömääritelmät, lampi ja järvi
- Kannan ottaminen patoaltaisiin
- Mikä on riittävä vaelluseste
- Taimenen kalastus vaellusyhteyden omaavissa kohteissa?